

Vilato

L'Ajuntament de Barcelona ha volgut retre homenatge
a Javier Vilató (Barcelona, 1921 - París, 2000)
amb una exposició organitzada en cinc seus de la ciutat,
i amb l'edició d'aquest llibre, referència cabdal
per a l'estudi de la seva trajectòria i la seva obra.

Vilató

1921 - 2000

BARCELONA - PARÍS

Un camí de llibertat • Un chemin de liberté • Un camino de libertad

Museu Picasso • Museu Frederic Marès
Fundació Vila Casas. Espai VolArt 2
Sala Dalmau • Galeria Joan Gaspar

16.5.2012 - 30.9.2012

**Ajuntament
de Barcelona**

Sumari

Sommaire

9	Paraules de Xavier Trias Alcalde de Barcelona	Quelques mots de Xavier Trias Maire de Barcelone
11	Presentació de Jaume Ciurana Tinent d'alcalde de Cultura, Coneixement, Creativitat i Innovació	Présentation de Jaume Ciurana Maire adjoint à la Culture, à la Connaissance, à la Créativité et à l'Innovation
13	Biografia Xavier, Lina Lázaro i Marianne Torstenson	Biographie Xavier, Lina Lázaro et Marianne Torstenson
79	Javier, Barcelona i l'oncle Pablo Rafael Inglada	Javier, Barcelone et l'oncle Pablo Rafael Inglada
99	Javier Vilató, <i>genio y figura</i> Tomás Paredes	Javier Vilató, <i>genio y figura</i> Tomás Paredes
115	Vilató, el descobriment d'un, també, escultor Pilar Vélez	La découverte d'un sculpteur nommé Vilató Pilar Vélez
127	Les bestioles de Javier Vilató Glòria Bosch	Les bestioles de Javier Vilató Glòria Bosch
141	Objectes inanimats, és cert que teniu ànima? Eliseu Trenc	Objets inanimés, avez-vous donc une âme? Eliseu Trenc
155	Vilató gravador: la música del traç Marta-Volga de Minteguiaga-Guezala	Vilató graveur : la musique du trait Marta-Volga de Minteguiaga-Guezala
165	Javier Vilató, artista del llibre: GLM i més enllà Juan Manuel Bonet	Javier Vilató, artiste du livre : GLM et les autres Juan Manuel Bonet
177	Vilató, un pols constant amb el retrat Xavier	Vilató, le portrait à bout de bras Xavier
184	Catàleg d'obres	Catalogue des œuvres
195	Bibliografia i premsa	Bibliographie et presse
202	Exposicions individuals	Expositions individuelles
205	Índex onomàstic	Index des noms propres
213	Versión castellana	Version en espagnol

Vilato

Durant molts anys el nostre país i la seva cultura van veure com artistes i pensadors fugien del clima de foscor i de les amenaces de la dictadura per obrir nous horitzons a l'estranger. Molts d'ells van tenir cura de preservar el vincle amb les seves arrels, i fins i tot alguns es van implicar en la recuperació de les llibertats i en l'esforç per retornar al país la plenitud artística i cultural que mai no hauria d'haver perdut. Javier Vilató va ser un d'ells.

Enguany, la seva ciutat, Barcelona, a través de l'exposició «Vilató (1921-2000). Barcelona-París. Un camí de llibertat» i d'aquesta publicació, ret homenatge a l'artista i la seva figura, a partir d'un recorregut per la seva extensa i diversa obra. Pintura, escultura, dibuix, gravat, més un aplec documental i gràfic que mostra l'estreta relació de Vilató amb el món de l'art contemporani al llarg de tota la seva vida.

L'obra de Vilató, que ha gaudit d'un ampli reconeixement internacional, resta així vinculada amb la modernitat cultural i amb els principals referents de l'art contemporani barcelonins. L'exposició, que es distribueix en cinc museus i sales d'art de la ciutat, és, a més, un exemple de col·laboració entre equipaments i institucions culturals per portar endavant un projecte d'aquesta magnitud. Com a alcalde, vull manifestar el meu agraïment per la implicació de Marianne, Xavier i Adela Vilató i de les diverses institucions culturals en l'organització d'aquest homenatge.

Pendant de nombreuses années, notre pays et notre culture virent s'en aller des artistes et des penseurs qui fuyaient la sombre atmosphère et les menaces de la dictature pour découvrir à l'étranger de nouveaux horizons. Parmi eux, beaucoup prirent soin de conserver leurs racines, et certains allèrent jusqu'à s'engager dans la lutte en faveur des libertés et participèrent à l'effort pour redonner à notre pays la plénitude artistique et culturelle qu'il n'aurait jamais dû perdre. C'est ce que fit Javier Vilató.

Cette année, la ville de Barcelone rend hommage, à travers l'exposition « Vilató (1921-2000). Barcelone-París. Un chemin de liberté » et la présente publication, à l'artiste et à sa figure, en offrant un parcours à travers son œuvre, vaste et diversifiée : peinture, sculpture, dessin, gravure, outre une collection documentaire et graphique qui montre le lien étroit qui unit Vilató au monde de l'art contemporain tout au long de sa vie.

L'œuvre de Vilató, internationalement reconnue, demeure ainsi attachée à la modernité culturelle et aux références majeures de l'art contemporain barcelonais. L'exposition, répartie entre cinq musées et galeries d'art de la ville, est, de plus, un bel exemple de coopération entre institutions et infrastructures culturelles, qui a permis de mener à bien un projet d'une telle ampleur. En tant que maire, je tiens à remercier Marianne, Xavier et Adela Vilató, ainsi que les divers organismes culturels, du rôle qu'ils ont joué dans l'organisation de cet hommage.

Xavier Trias

Alcalde de Barcelona

Maire de Barcelone

Cat. 10

La Fuite avec le chien

D'octubre de 1964 a febrer de 1965

Fotografia: Hydris Mokdahi

Col·lecció X. V., París

Vikto

El Museu Picasso de Barcelona, el Museu Frederic Marès, la Fundació Vila Casas, la Sala Dalmau i la Galeria Joan Gaspar sumen esforços per organitzar una gran exposició al voltant de l'obra de Javier Vilató (Barcelona, 1921-París, 2000). D'aquesta manera, la ciutat recorda l'artista que, malgrat fer de París la seva segona ciutat, sempre hi va mantenir estrets lligams.

Pintor, gravador i escultor, Vilató vivia a París des de l'any 1946, quan va marxar de Barcelona amb una beca del Cercle Maillol. Des de 1957 fins a la seva mort, Vilató vingué nombroses vegades a la ciutat i col·laborà sempre en tot allò que tingués relació amb l'obra del seu oncle, Pablo Picasso. El seu suport per constituir la col·lecció del Museu Picasso va ser fonamental, ja que l'any 1970 es va ocupar de fer efectiva la donació de més d'un miler d'obres de l'artista a la nostra ciutat. La trajectòria i l'obra de Javier Vilató van ser, sens dubte, un pilar destacat en la feina de bastir un projecte de capitalitat cultural per a Barcelona.

Aquesta magnífica publicació, editada per l'Institut de Cultura i encapçalada per una exhaustiva biografia il·lustrada de l'artista, n'és el millor testimoni. Els textos del comissari de la mostra, Xavier, fill de l'artista, i dels diversos especialistes, Juan Manuel Bonet, Glòria Bosch, Marta-Volga de Minteguiaga-Guezala, Rafael Inglada, Tomás Paredes, Eliseu Trenc i Pilar Vélez, contribueixen a endinsar-nos en un món artístic entre Barcelona i París, definit fonamentalment per la recerca de la llibertat d'expressió, no sols plàstica, sinó cultural en el sentit més ampli i ric del terme.

Cat. 99
Hommage aux éléphants
1997

Fotografia: Hydris Mokdahi
Col·lecció particular, París

Le Museu Picasso de Barcelone, le Musée Frederic Marès, la Fundació Vila Casas, la Sala Dalmau et la Galeria Joan Gaspar ont conjugué leurs efforts pour organiser une grande exposition autour de l'œuvre de Javier Vilató (Barcelone, 1921-Paris, 2000). Barcelone commémore ainsi l'artiste qui, ayant fait de Paris sa ville d'adoption, n'en conserva pas moins des liens intimes avec sa ville natale.

Peintre, graveur et sculpteur, Vilató vécut à Paris à partir de 1946, année où il quitta Barcelone après avoir obtenu une bourse du Cercle Maillol. De 1957 jusqu'à sa mort, Vilató revint dans la ville à de nombreuses reprises et ne cessa de collaborer à toutes les initiatives ayant trait à l'œuvre de son oncle, Pablo Picasso. Il joua un rôle essentiel dans l'établissement de la collection du Musée Picasso, puisque c'est lui qui se chargea, en 1970, de mettre à effet la donation à notre ville de plus d'un millier d'œuvres de l'artiste. Le parcours et l'œuvre de Javier Vilató constituent un pilier important du travail entrepris pour faire de Barcelone une capitale culturelle.

Cette splendide publication, éditée par l'Institut de Cultura, qui s'ouvre sur une exhaustive biographie illustrée de l'artiste, en est le plus beau témoignage. Les textes du commissaire de l'exposition, Xavier, fils de l'artiste, et de divers spécialistes, Juan Manuel Bonet, Glòria Bosch, Marta-Volga de Minteguiaga-Guezala, Rafael Inglada, Tomás Paredes, Eliseu Trenc et Pilar Vélez, contribuent à nous plonger dans un monde artistique situé entre Barcelone et Paris, qui se définit essentiellement par la recherche de la liberté d'expression, esthétique mais aussi culturelle, au sens le plus large, le plus riche, du terme.

Jaume Ciurana

**Tinent d'alcalde
de Cultura,
Coneixement,
Creativitat
i Innovació**

**Maire adjoint
à la Culture,
à la Connaissance,
à la Créativité
et à l'Innovation**

Vilato

Biografia
Biographie

Xavier, Lina Lázaro i
Marianne Torstenson

1921

L'11 de novembre, naixement de Francisco Javier Vilató Ruiz a Barcelona, sisè fill d'una família que aviat tindria set fills. El seu pare, Juan Bautista Vilató Gómez, nascut a Barcelona el 1885, és neuropsiquiatre; la seva mare, María de los Dolores (Lola) Ruiz Picasso, nascuda a Màlaga el 31 de desembre 1884, és la germana de Pablo Picasso. L'àvia materna, María Picasso López, viu amb la família Vilató Ruiz al número 3 del carrer de la Mercè, a Barcelona.

1925

Naixement del seu germà Jaime Vilató Ruiz. Javier comença a pintar i dibuixar.

1926

Primera visita a Barcelona de Pablo Picasso i Olga amb el seu fill Paul, nascut el 1921.

1927

Tota la família Vilató es trasllada al número 7 del passeig de Colom de Barcelona.

1921

Le 11 novembre, naissance de Francisco Javier Vilató Ruiz à Barcelone, sixième enfant d'une famille de bientôt sept enfants. Son père, Juan Bautista Vilató Gómez, né à Barcelone en 1885, est neuropsychiatre ; sa mère, María de los Dolores (Lola) Ruiz Picasso, née à Málaga le 31 décembre 1884, est la sœur de Pablo Picasso. La grand-mère maternelle, María Picasso López, vit avec la famille Vilató Ruiz au 3, rue de La Mercè, à Barcelone.

1925

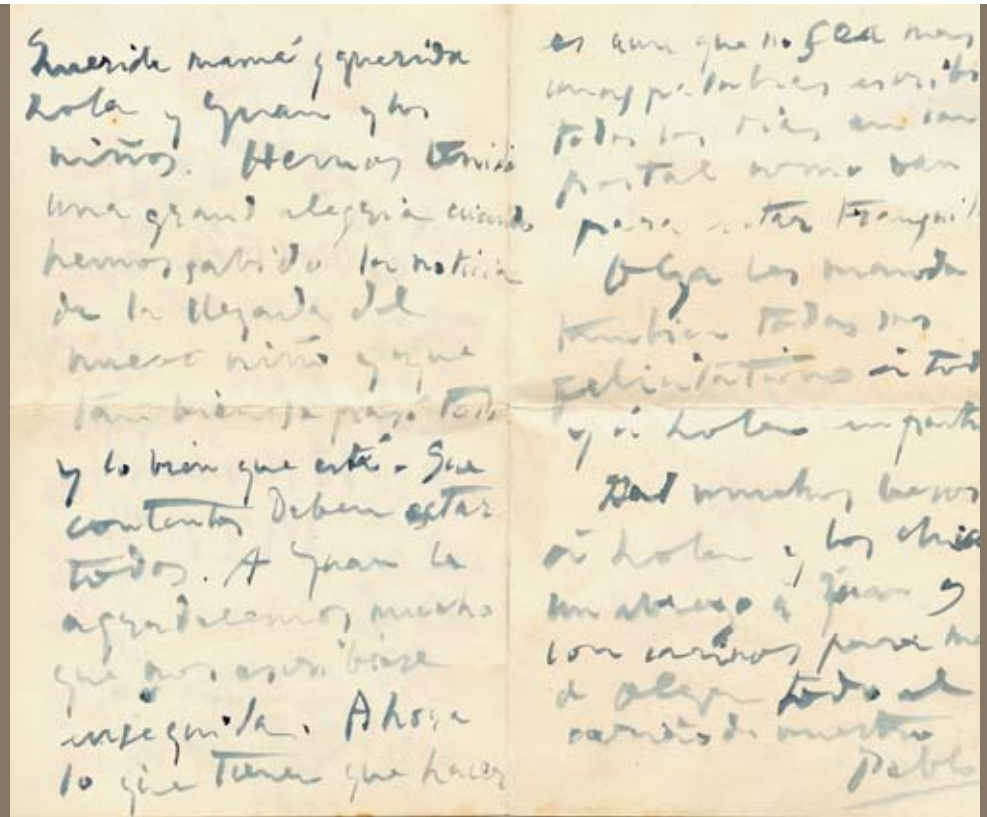
Naissance de son frère Jaime Vilató Ruiz. Javier commence à peindre et à dessiner.

1926

Première visite à Barcelone de Pablo Picasso et Olga avec leur fils Paul, né en 1921.

1927

Toute la famille Vilató déménage au 7, Passeig de Colom, à Barcelone.

Carta realçada amb aquarel·la que Picasso va enviar a la seva mare i als Vilató quan va néixer en Javier
Lettre rehaussée à l'aquarelle envoyée par Picasso à sa mère et aux Vilató à l'occasion de la naissance de Javier
1921

Arxiu J. Vilató, París

1928

Javier comença la primària a l'escola dels pares escolapis. Després de l'escola i durant les vacances, pinta i dibuixa; la seva àvia María Picasso li compra els colors, li ensenya a tensar les teles i posa per a ell.

1929

Als vuit anys fa el seu primer autoretrat en què se'l veu amb un fes al cap i vestit amb una jaqueta de pijama.

1932

Exposa dues teles -una natura morta i un paisatge- a la galeria Emporium de Barcelona en una exposició col·lectiva d'artistes adults; el seu germà Josefín, que també és pintor, l'ajuda a emmarcar les teles.

1933

Segona visita de Picasso, Olga i Paul a Barcelona: «El segon viatge d'en Paul a Barcelona amb els seus pares va ser el 1933. Aquest cop ja sabíem que vindrien. Era ple estiu. [...] Durant la seva estada vam fer una pujada al Tibidabo, tots els cosins dins l'Hispano,

1928

Rentrée scolaire à l'école des pères piaristes. Après l'école et pendant les vacances, Javier peint et dessine; sa grand-mère, María Picasso, lui achète les couleurs, lui apprend à tendre les toiles et pose pour lui.

1929

À huit ans, il fait son premier autoportrait où on le voit avec un fez sur la tête et vêtu d'une veste de pyjama.

1932

Il expose deux toiles, une nature morte et un paysage, à la Galerie Emporium de Barcelone dans une exposition collective d'artistes adultes; son frère Josefín, peintre également, l'aide à encadrer les toiles.

1933

Deuxième visite de Picasso, Olga et Paul à Barcelone: «Le deuxième voyage de Paul à Barcelone avec ses parents a eu lieu en 1933. Cette fois, nous savions à l'avance qu'ils viendraient. C'était en plein été [...] Pendant leur séjour, nous sommes montés au Tibidabo, tous les cousins dans l'Hispano, avec goûter et

Lola Ruiz Picasso i Juan Vilató
1914
Arxiu J. Vilató, París

Javier Vilató el 1925
Arxiu J. Vilató, París

Lola Ruiz Picasso amb Jaime en braços, Javier, Pablín, Lolita, Josefín, Juanín i María Picasso
1925
Arxiu J. Vilató, París

▶ Cotxe de carreres, dibuix de Vilató
Voiture de course, dessin de Vilató
1933
Arxiu J. Vilató, París

Placa del doctor Juan Vilató
Plaque du docteur Juan Vilató
Arxiu J. Vilató, París